

munitionem eis ministrari. Quinimo illam tamdiu differri jubet, quoad veram vitam eorum emendationem Episcopus cognoverit.

Tit. XIV. Sacerdotes Missa celebranda munere suspensi impeditae, frequenter, & vero praesertim diebus Dominicis & Festis Sacram communionem sumant.

Tit. XV. Quibus autem in Ecclesiis ob multa varisque defunctorum legata Missas usque adeo multas celebrari oportet, ut ratione singulorum dierum, quos testamento aliave ultima voluntate testatores prescripserint, muneri, quod piis eorum voluntatibus debetur, satisfieri non possit; aut elemosyna eo nomine adeo tenuis est, ut non facile inveniantur, qui huic se muneri subicere velit: idem Episcopus in Synodo Diocesana re accurate cognita & perspecta, statuatur, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Ecclesiarum utilitatem viderit expedire: ita tamen ut in singulis Missis, quas iure reductionis celebrari contingit, eorum defunctorum commemoratio fiat, qui pro suorum animarum salute legata ad pios usus reliquerunt: debita autem commemorationi satisfieret per intentionem applicationis Missarum, per preces in secundo Memento, & per collectas faciendas in illis Missis, in quibus collecta fieri possunt. Vide Trid. 25. sess. cap. 4. de reform.

Tit. XVI. Episcopus divinarum Officiorum, quibus praesens in Ecclesia adest, initium statim precibus versibusque faciat, orationisque statas ipse dicat, binis accensis luminibus in eius conspectum altaris.

Ibidem. Feria quinta Coene Domini, quo religiosus colatur & custodiatur locus, in quo sanctissimum Christi Domini Corpus recondi solemne est, Episcopus diligenter curet, ut in basilica Cathedrali, & in Ecclesiis tam Collegiatis, quam Parochialibus, semper unus saltem Sacerdos, aut sacris initiatus eo sacro loco tamquam in statione collocatus excubet, atque evigilet assidua precatione, sanctaque meditatione.

Tit. XVII. Decernimus, ne in posterum corpus aliquod sepeliatur, nisi duodecim saltem horis, postquam spiritum exhalaverit. Verum si aliquem de improvviso mors aut aliquis morbi repentina vis occupavit, is ne in sepulcrum inferatur ante vigesimam quartam huiusmodi repentinae eventus horam: nisi secus Episcopo vel ei videbitur, cui ipse id cura dederit.

Tit. XXI. Episcopus ut familiam suam in bene vivendi regulis atque officiis perpetuo contineat, deligat aliquem ex suis virum prudentem, spiritualisque vitae studiosum, cui id plane mandet, ut que in moribus familiae emendationem aliquando desiderant, ea quamprimum sibi referat animo simplici ac puro: ut ipse, prout opportunum esse viderit, remedium adhibere possit. At praeterea quo diligentius familiae suae institutioni consulat, cum fraternam etiam correctionem instituentem curet, tum vero frequentes spiritalium rerum collationes & exercitationes, disciplinaeque alias regulas ex Conciliorum Provincialium decretis prescribat. Quas regulas in tabella ordine descriptas ipsi familiae in conspectu propositas certo loco affigi iubeat. Cum vero aliquem in familiam adscribet, illas eidem proponat, antequam in familiam illum adscribat.

Tit. XXVI. Aequissimum est, & canonice Concilii Parisiensis traditum, eum, qui Vicariam Episcopi personam & manus sustinet, sacris initiatum esse. Quamobrem curet Episcopus Vicarium generalem sibi constituere, qui praeter cetera que in Vicarii ejusmodi persona requiruntur, saltem Subdiaconus sit.

Gallicano Blesensium Comitiorum edito art. 45. prohibetur aliquem constitui ab Episcopo Vicarium generalem, aut Officiale, nisi Presbyterum & graduatum.

Tit. XXX. Ne quis Clericus, laicusve, cuiuscunque generis, ordinis, conditionis, sexus, atatisve sit, absque Episcopi, Vicariiive ejus concessu litteris exarato, ad Monialium monasteria quovis pretextu causave, ac ne eo quidem nomine invadendi, alloquendive puellas tantum, quae ibi educantur, nunquam accedat, propositis penis & censuris arbitrio Episcopi. Ne quis item absque ejusdem Episcopi facultate scripta, intra septa monasterii Monialium in posterum ingredi audeat. Si quis contra fecerit, excommunicationis poenam ipso facto subeat ex Concilio Trident. sess. 25. cap. 5. de Regularib. & Monialib. Apostolicarumque sanctionum, quas Summi Pontifices Pius V. & Gregorius XIII. eo nomine ediderunt, prescripto. A qua excommunicatione non ab alio nisi a Summo Pontifice Romano absolvi possit.

Ibid. Neque impofterum aliquis Ecclesiasticus, secularis, aut regularis, aut laicus, quocunque gradu, auctoritate, aut dignitate praeditus, cuiquam homini Ecclesiastico, etiam regulari, aut laico facultatem ad Monialium monasteria accedendi, aut colloquendi quidem gratiam concedat: nec vero Monasterii septa ingrediendi potestatem faciat, quavis consuetudine, statuto, lege, privilegiiive etiam Sedis Apostolicae auctoritate, ante Concilium Tridentinum promulgationem roboratis & confirmatis, non obstantibus: si quis contra commiserit, poenam excommunicationis ipso facto subeat, aliasve arbitrio Episcopi.

Ibid. Collocutionum loca in Monialium monasteriis tam intrinsecus quam extrinsecus constituta clavi clausa perpetuo sint, nisi cum ibi aliqua est collocutionis causa, ex facultate legitima: clavis autem apud Praefectam custodiatur. Nec vero aperiantur loca collocutionum nisi pro exhibente scriptam Episcopi facultatem.

Ibid. Facultas ingrediendi septa monasterii nulla detur nisi in scripto: neque vero que sine scriptis concessa est, cuiquam suffragetur, nisi quando una cum Episcopo in monasterium ingreditur. Episcopus autem saltemmodo, ac nullo modo Vicarius generalis hanc potestatem faciat, nisi speciatim Episcopus hanc illi facultatem delegarit, qua aliis ingrediendi facultatem scripo dare possit: atque Episcopus quidem eam auctoritatem minime alii demandat, nisi Vicario tantum generali, ac neque ei quidem, quando Episcopus ipse praesens est.

Ibid. Episcopi & Praelati omnes, tam seculares, quam regulares, quibus Monasteriorum Monialium cura commissa est, facultate sibi ex officio data in ea ingrediendi, ita demum utantur, ut scilicet cum necessaria causa urget, ingrediuntur, paucosque comites, & eos quidem seniores ac religiosos homines secum adhibeant: ne poenas ac censuras Greg. Papa XIII. Summi Pontificis 23. Decemb. 1581. ipso facto inflatas subeant, quam constitutionem accurate servent.

Ibid. Episcopi & Praelati omnes, tam seculares, quam regulares, quibus Monasteriorum Monialium cura commissa est, facultate sibi ex officio data in ea ingrediendi, ita demum utantur, ut scilicet cum necessaria causa urget, ingrediuntur, paucosque comites, & eos quidem seniores ac religiosos homines secum adhibeant: ne poenas ac censuras Greg. Papa XIII. Summi Pontificis 23. Decemb. 1581. ipso facto inflatas subeant, quam constitutionem accurate servent.

CONCILIIUM TOLETANUM

1565. Pio IV. Pontifice.

I. Mihi competum non est, utrum per mortem Metropolitanam vacaret illustrissima Hispaniarum Toletana sedes, quando Concilium istud est habitum; an vero ex causa diutinae aegritudinis, vel absentiae Metropolitanum factum sit, ut alter praesederit. Huic vero Synodo concurrentibus Pii IV. Pontificis, & Philippi Regis Hispaniarum animis praesedit Christophorus Rogius de Sandoval, Cordubensis Episcopus.

2. Post indicatas preces & jejunia, edictaque fidei professionem, receptaque sacrosanctae Synodi Tridentinae omnia decreta, absolutaque cetera praesentis Concilii preparatoria seu praeparatoria: Secunda demum actione statutum est de residentia Episcoporum, additumque istud Decretum:

Caveant tamen Episcopi, ne extra sedem Cathedralis Ecclesiae locum aliquem Diocesis ad continue habitandum eligant: cum ad totius Diocesis negotia commodius expedienda illic oporteat Episcopos habitare, ubi sedes Episcopalis fuit constituta. Alioqui sint Episcopi memores eam residentiam neque Deo gratam esse, neque sacris Canonibus consonam, & ab hac Synodo potius absentiam quam residentiam censendam fore.

3. Secundo praecipit Episcopis visitationem Diocesis sive per se, sive per alios, dummodo ad minus tres menses sive continuos, sive interruptos, ac interpolatos, singulis annis extra civitatem Episcopalem per seipso munus visitationis obeant, atque ita succedendo universam ipsi Diocesim lustrant, & beneficiando pertranseant. Neque se quisquam eorum ab illiusmodi personali visitatione se velit excusatum quocunque alio impedimento vel causa necessitate absolutam non inducente.

4. Tertio jubet, ut Episcopus neminem in suam familiam asciscat, qui non sit probatis moribus, & laudabile de se exemplum praebet foris & intus, ad imitationem Regis Prophetae Psalm. 100. Ambulans in via immaculata hic mihi ministrabat. Non habitavit in medio domus meae, qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum. Dicitque Apostolus ad Timotheum. Si quis domui suae praeside nescit, quomodo Ecclesiae Dei diligentiam habeat? Deinde Concilium haec subiungit: Sit Episcoporum ita modesta suppellex, ut nec auro contexta, nec aureis telis, sive ornata, extra Altaris & Ecclesiae ministerium servare debeat. Consequenter profana colloquia, omnemque ferculorum luxum ab Episcoporum mensis ablegat. Sit igitur (inquit) Episcoporum mensa Sacrae Scripturae, librorum alicuius Ecclesiastici lectione, doctorum piorumque vivorum consensu splendida, ab eaque procul profana colloquia absint, ac prorsus eorum ferculorum eliminentur splendor, qui falso cuiusdam decoris nomine se mensis Pontificum ingessit. Eadem de frugalitate suppellectilis & mensae Episcopalis praecipit Concilium Carthaginense quartum canon. 15. Episcopus vilem suppellectilem & mensam ac victum pauperem habeat, dignitatis suae auctoritatem fide

fide & vita meritis queras. Concilium quoque Tridentinum sessio. 25. cap. 1. de reform. can. ultimum 15. Carthaginensem in usum revocat apud quovis Episcopos, etiam Cardinales: addens, ut in reliquo etiam vitae genere, ac tota domo sua caveant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitate, Dei zelum, vanitatum contemptum praefereat, & quae nos tantopere commendat sanctam humilitatem. Istud Toletanum Concilium subinde monet: Episcopis curandum esse, ut eorum familiares ac domestici praemissa peccatorum confessione, saltem diebus Nativitatis Domini, & Resurrectionis, ac Pentecostes, & Deiparae Mariae Virginis Assumptionis Sacram Eucharistiam sumant. Videndas superius est titulus 21. Concilii Mediolanensis. VI. quo forma componenda ad omnem virtutem familiae aperitur.

5. Actionis III. Cap. I. Episcopi publicum Archivum habeant, in quo scriptura omnes ad dignitatem Episcopalem pertinentes, ejusque iura & actiones in tutissimam custodiam deponantur, cum earum diligenter confecto inventario, quod scriptum ab eodem Episcopo, vel eius Vicario generali, & Notario, simul cum eisdem scripturis servetur. Neque ex eo Archivum aliqua originalis scriptura amoveatur, nisi ex ea causa que iustissima, & ad utilitatem ipsius dignitatis vel Ecclesiae pertineat. Et tunc non aliter quam coram duobus testibus, & Notario, qui in eodem inventario in publicum testimonium scribat, que sit illa scriptura, que inde abducitur, quo die & a quo, & ad quem effectum abducta fuerit. Sede tamen vacante, aut sine Episcopali archivi claves, quarum una Capitulum, aut ei qui ab eo deputatus fuerit, altera Praelato illius monasterii, in quo Archivum ipsum depositum extat, a Vicario Episcopi tradatur, juramento ab eodem Praelato praestito de fide ejusdem clavis custodia, quo etiam promittat se non permissurum aliquam scripturam ex eodem Archivum abduci absque Metropolitanensi, vel Superioris licentia. Ei vero qui ad vacantem Ecclesiam promotus fuerit, utraque clavis a Capitulo & monasterii Praelato libere tradatur, cum ratione earum scripturarum, que iuxta hujus decreti formam sede vacante ab eodem Archivum fuerint abduca: & earum que ad Capitulum pervenerunt, quemadmodum decreto Tridentino cautum extat. Sed & Archivum hoc Episcopale quolibet biennio ab Episcopo coram Notario & testibus omnino visitetur. Sintque Episcopi memores juramenti, quod in consecratione de rebus Ecclesiae non alienandis praestiterunt. Non enim omnino erunt a culpa alienationis immunes, si ob eorum negligentiam ea perierint instrumenta, quibus res & jura Ecclesiarum defendi, aut iniuste occupata vindicari possunt. Illa vero scripturae, quarum custodia Capitulo Ecclesiae Cathedralis aut Collegialis incumbit, in publico Archivum, quod in Ecclesia sit, custodiantur. Cujus quoque Archivi duae sint claves, quarum unam habeat Decanus, aut is qui eam habere solet; altera vero penes Canonicum sit, qui praebendam Doctoralem juris Pontificii obtinet: atque in consuetudine inventario & abduca ex eo Archivum scripturis, ea serventur omnino que hoc decreto de Archivum Episcopali tradita sunt. Deputeturque quolibet biennio unus ex Canonibus, qui cum his qui claves habent, id Archivum visitare teneantur. Loco autem illius qui praebendam doctoralem habet, cum vel ea praebenda vacaverit, vel is sit aliqua ratione impeditus, alter a Capitulo eligatur, qui alteram clavem Archivi habeat.

Haec tamen Toletanum decretum in reliquis aequitate fretum. Veruntamen cum frequenter contingat, ut Episcopus & Capitulum dissentientes inter se litigent, periculum subest, ne vacante sede, si clavis Episcopalis archivi penes unum aliquem de Capitulo deponatur, scripturae, quibus Episcopi causa nititur, per dolum subtrahantur & disperant. Ideoque videtur alia quapiam ratione prospiciendum esse scripturarum archivi Episcopalis Sede vacante securitati. His tamen familia de archivi Episcopalis custodia sub duabus clavisibus, quae vacante sede distribuenda sint, una quidem Vicario Capituli, altera vero antiquiori de Capitulo, quas ambo reddituri sint Episcopo successori, simulque rationem reddituri de scripturis singulis in inventario recentitis, eorum fidei custodisque commissis, constituit Concilium Provinciale Aquis-Septem habitum anno 1585. in fine tituli de Episcopis.

Can. V. Presbyteri parochiales per seipso, aut si fuerint impediti, per alios ab Ordinario examinatos, omnibus diebus festis paulo post meridiem Christianam doctrinam pueros & puellas in unum locum prope Ecclesiam, vel in ipsam Ecclesiam convocatos docere teneantur: pauperesque eorum admonent, quos & sancta Synodus admovent, ut proprios liberos domi bonis moribus verbo & exemplo instruant, ea que ad Christianam doctrinam

pertinent, seculo doceant, eadem crebro repetentes, quae illos Parochus docuerat. Quod si Presbyter Parochialis in hoc munere exequendo negligens fuerit, ab Ordinario, & ejus Visitatoribus graviter puniatur.

6. Neque omittenda sunt duo admodum conducibilia monita Episcopis proposita ista Synodo Toletana, in actione secunda. In primis in articulo V. Episcopi, quo facilius in Synodo provinciali rationem muneris sibi commissi reddere possint, librum habeant, in quo omnes parochiales Ecclesiae propriae cuiusque Diocesis earumque Rectores nominatim scribantur: quique ex eis per seipso, quique per vicarios eisdem Ecclesiis serviant: ratione exposita, quo titulo eadem Ecclesias obtinuerit, & qua ex causa a residentia absentes fuerint excusati: aut quo impedimento ad servandum per seipso cogi non potuerint. Habeant & librum alium, in quo cuiusque diocesis visitatio, que per ipsos Episcopos & per eorum Visitatores facta fuerit, in summa continetur: subscribaturque ab ipsis Episcopis, vel Visitatoribus, & eorum notario; ut saltem ex eo apud provincialem Synodum constare possit, quae Ecclesiae fuerint ab Episcopis, vel eorum Visitatoribus visitatae. At summa & praecipua ratio est, ut hac diligentia Deo & Episcoporum conscientiae plenius satisfiat. Permultum enim confert personalis Episcoporum visitatio, tum quia maiore nititur auctoritate, tum quia proprium hoc Episcopis incumbit officium. Proverb. 27. Diligenter agnosce cultum pecoris tui, tuosque greges considera. Tum denique quia officio affectus est Episcopus, providendi gregi suo Sacramentum Confirmationis, quod inferioribus Visitatores conferre nequeunt. Praeterea ejusdem actionis art. 15. salubriter admonentur fieri Antifites: Notariorum Ecclesiasticorum, Promotoris fiscalis, publici executoris, & aliorum officia quorumcumque, qui jurisdictionis Episcopalis & aliorum inferiorum ministerio operam dare tenentur, nullo modo vendantur; nec ob aliud quodcumque lucrum dentur temporale. Dentur autem haec officia gratis his, qui sunt idonei ad eorum munus exercendum, quique per seipso illis servare teneantur. Nec illo unquam tempore, vel in eorum favore illis renunciare. Sempterna dignum memoria est illud Alexandri Severi Romanorum Imperatoris dictum, qui cum nullo pretio, sed folis virtutum meritis Judices ac Magistratus constitueret promoveretque; Principem dicebat non habere causam de publicis officialibus expostulandi, si quae jura ipsi venderat, a subjectis populis in iure dicendo recuperarent venales Magistratus.

CONCILIIUM MECHLINIENSE

Anni 1570.

I. Convent Concilium istud apud Mechliniam Brabantiae urbem, cura & sollicitudine absentis ejus urbis Archiepiscopi Antonii Perenoti Cardinalis dicit Granvellani, ex Episcopo Attrebatensi ad Mechlinienses Archiepiscopatus insulas proveci, cuius loco praesedit huic Synodo Martinus Rithovius Episcopus Iprensis. Interfuerunt & confedere Franciscus Somcius Antuerpiensis, Wilhelmus Lindanus Ruremundensis, Cornelius Janfentius Gandavensis, Remigius Druitius Brugensis, Laurentius Methius Buscodunensis comprovinciales Episcopi omnes insignis meriti & fame, cumque his Maximilianus Morillennus Vicarius generalis Cardinalis Granvellani Archiepiscopi. Post consueta Synodi praeparatoria, confensere omnes ad recipienda & servanda universa sacrosancti Trident. Concilii decreta.

Sub tit. de Matrimonio, Cap. II. Quia coacte nuptiae tristem plerumque & luctuosum habent exitum, diligenter inquirent Pastores, an matrimonium contractum sponte & animo deliberato, non vi aut metu parentum, amicorum, aut aliorum coacti ad matrimonium procedant. Quod si invenerint aliquem, vel aliquam, ex contrahentibus coactum ad contrahendum, nullo modo ad conjunctionem eorum procedere audeant, neque alteri vices suas committant sub poena suspensionis ab officio & beneficio.

Cap. V. Si sponsalia & matrimonium contrahere volentes diversorum sint Episcopatum, Pastores a suis Episcopis tam super sponsalibus contractis, quam super proclamationibus attestaciones approbatas habere debeant: neque ante ad matrimonii solemnitatem deponsi admittantur, quam suorum Episcoporum litteris ad hoc expressam facultatem habuerint: atque Episcopi ratione huiusmodi litte